

**Hromádkovo pojetí theologie. Několik poznámek [původně: Hromádkovo pojetí vztahu mezi Bohem a člověkem. Poznámky]**

**Ladislav Hejdánek**

◆ poznámky, česky, vznik: 13. 1. 1953

◆ notes, Czech, origin: 13. 1. 1953

## [Hromádkovo pojetí theologie] [1953]

13. 1. 1953

Je pozoruhodný rozpor v Hromádkově pojetí vztahu mezi Bohem a člověkem. „Všechno obecenství s Bohem odehrává se mezi *osobním* povoláním se strany Boží a lidskou *osobní* odpovědí víry“ (Th. a c. 14). Božích dějin „nevystihne nikdo, kde nemá smyslu pro tyto jedinečné, neopakovatelné události; v nich nejde o abstraktní ideje a pravdy;...“ (13). Ergo důraz na jednotlivé události a zjevy ve světě (10), jednotlivé události a osobnosti (11), jedinečnost, neopakovatelnost, osobitost osobního života (11), na určité místo, určitou chvíli, která se nevrátí (12), na určitý, rozhodující okamžik (12), rozhodující situaci (13), na to, jak každá duše je odlišná, svá, osobitá (13). Dokonce „jen na této linii víry jsou pravda i lidské spasení opřeny o důvod a základ mimolidský, mimosvětý, absolutní. Ale tento základ postihuje víra pouze v událostech, aktech, skutcích Božích, kdy člověk je volán a postaven na ostří nože“ (14). Shrnuji: nejen tedy lidská odpověď je osobní, nýbrž i Boží povolání; osobní, jedinečné, neopakovatelné, rozhodující příležitost a nevracející se výzva. A naproti tomu mluví Hromádka o věčném pravdě a věčném zákonu (15), o tom, že Boží rozkazy jsou *obecně* platné (23; tam opět o věčné pravdě a absolutním Božím zákonu), o tom, že měřítko našeho života a myšlení má být mimo čas a prostor, v tom, co platí vždy a všude, za všech okolností a pro všechny lidi (23), o věčných závazcích a zákonech (24). Na jedné straně ony chvíle rozhodující jsou nenápadné: přijdou pocestní, bližní upadl mezi lotry, chudý sedí u tvého bohatého stolu, bratru se děje křivda. Pouze takto se rodí obecenství s Bohem (12–13). Na druhé straně „víra náboženská smí se spoléhat pouze na své vlastní důvody a pravdy. Opírá-li se o cizí berly a dovolává-li se pro svou oprávněnost všelijakých ohledů mimonáboženských, národních nebo státních, hospodářských nebo politických, uměleckých nebo civilizačních, bývá to doklad toho, že si sama sebou není jista. ... Křesťanově zbožnosti jde o normy a pravidla, které platí věčně, které jsou více než celý svět a které člověk přijímá od Boha jako rozkaz a závazek.“ (23) V tomto rozporu je však základ rozporu dalšího. Má theologie střežit se vši soustředěností to, z čeho „ani puntík“ nepomine, má střežit svatost a nedotknutelnost Boží i Božího slova, anebo má Boží zákony, příkazy, normy a pravidla i výzvy uplatňovat, plnit resp. sloužit jejich plnění a uplatňování? Na jedné straně tedy „úkolem bohosloveckým je tedy: naslouchat pozorně tomu, co církev zvěstuje, co předává jako vzkaz všem lidem; vyjádřit to se vši prostotou i určitostí; vyloučit ze vzkazu církevního vše, co se přimísilo k němu buď lidskou nepozorností anebo hříšnou ledabylostí; odlišit tento vzkaz od všeho, co je lidem nabízeno odjinud jako lék života a cesta ke štěstí; a konečně postavit se do řady těch, kdo byli poslání, aby byli vyznavači svěřené pravdy a zápasili pod praporem království Kristova“ (99). Tak „theologie musí najít a vyjádřit zase jádro zbožnosti křesťanské“ (Cesty 124); nezbytný je „návrat k vlastnímu zdroji náboženskému. A k tomu pomáhá přesně myšlení theologické (Cesty 126). Na druhé straně čteme: „Představuji si, že při každém dogmatickém problému je nutno si ujasnit nejen jeho smysl náboženský, nýbrž i jeho dosah pro všechny ideje kulturní“ (Cesty 76). A tu si musí theolog všimnout světa: ideálů, myšlenek, ale i společnosti. (Dtto 77.) Ba dokonce i slova, že theologie může a má být nábožensky tvořivá i kulturně účinná! (Cesty 149.)